

PREDLOG ODLOKA O IZVAJANJU DVOJEZIČNOSTI NA NARODNOSTNO MEŠANEM OBMOČJU V OBČINAH PIRAN, IZOLA, KOPER IN ANKARAN

1. UVOD

Javna raba italijanskega jezika na območju občine, v kateri živi avtohtona italijanska narodna skupnost (v nadaljevanju: narodnostno mešano območje), je temeljna pravica avtohtone italijanske narodne skupnosti in njenih pripadnikov. Osnovna je za njihov obstoj in razvoj.

Avtohtoni italijanski narodni skupnosti in njenim pripadnikom v Republiki Sloveniji je omenjena pravica zagotovljena v 11. členu Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99, 75/16 – UZ70a in 92/21 – UZ62a; v nadaljevanju: ustava), ki je najvišji pravni akt v Republiki Sloveniji: »Uradni jezik v Sloveniji je slovenščina. Na območjih občin, v katerih živita italijanska ali madžarska narodna skupnost, je uradni jezik tudi italijanščina ali madžarščina.«

Javna raba italijanskega jezika v povezavi z določbami 64. člena ustave daje avtohtoni italijanski narodni skupnosti pravico, da za ohranjanje svoje narodne identitete razvija informiranje in medijske dejavnosti, založništvo, kulturne dejavnosti in znanstveno raziskovalne dejavnosti v maternem jeziku. Poleg tega ima pravico do vzgoje in izobraževanja v maternem jeziku ter razvoja tega področja v maternem jeziku. Država gmotno in moralno podpira uveljavljanje vseh opredeljenih posebnih pravic ter v skladu s 5. členom ustave zagotavlja in varuje pravice avtohtone italijanske narodne skupnosti.

Varstvo avtohtone italijanske narodne skupnosti in njenih pripadnikov je zagotovljeno v osamosvojitvenih aktih. Ustavno sodišče Republike Slovenije pa je do sedaj v posameznih primerih odločalo o pravici avtohtone italijanske narodne skupnosti in njenih pripadnikov do javne rabe italijanskega jezika na narodnostno mešanem območju. Pri tem je pomembno, da je Republika Slovenija ratificirala vse pomembne mednarodnopravne dokumente o varstvu narodnih manjšin in manjšinskih jezikov.¹ Določbe iz omenjenih dokumentov je vgradila v svoj pravni sistem in v njem celovito uredila položaj ter posebne pravice avtohtone italijanskenarodne skupnosti in njenih pripadnikov. Mednje pa sodi javna raba italijanskega jezika kot uradnega in enakopravnega jezika na narodnostno mešanih območjih.

Ob tem prihaja do razkoraka med normativno ureditvijo in uresničevanjem določb o uradni in enakopravni rabi italijanskega jezika na narodnostno mešanih območjih, o čemer pričajo nadzorni mehanizmi na mednarodni, državni in občinski ravni.

¹ Med omenjene dokumente sodijo Okvirna konvencija za varstvo narodnih manjšin, Evropska listina o regionalnih ali manjšinskih jezikih, Osimski sporazumi in Posebni statut, priložen k Memorandumu o soglasju med vlada Italije, Združenega kraljestva, Združenih držav in Jugoslavije o Svobodnem tržaškem ozemlju (v nadaljevanju Londonski sporazum). Posebni statut predstavlja temelj manjšinskega varstva in je pomembno vplival na razvoj manjšinskega varstva na območju Republike Slovenije.

Poleg tega se občasno javno problematizira pravilno ustavno pravno razlago uradne in javne rabe italijanskega jezika na narodnostno mešanem območju. Ustavno sodišče je zato v svoji sodbi, št. U-I-380/06, o »enakopravnosti« in »uradnosti« italijanskega in madžarskega jezika na omenjenem območju izrecno odločilo, da »italijanščine in madžarščine ni dopustno (ob slovenščini) uporabljati kot prevod«, ampak mora zakon določiti »neposredno uporabo« obeh jezikov.

Kar med drugim pomeni, da se obrazcev iz slovenskega jezika ne sme prevajati v italijanski jezik, ampak morajo biti izvirno dvojezični.

Zaradi navedenega je treba na državni in občinski ravni nadgraditi zakonske akte, pripraviti ustrezne področne systemske politike, zagotoviti ustrezno proračunsko financiranje in izvajati celovit sistem nadzora nad uresničevanjem zakonskih aktov in systemskih politik.

Javna raba italijanskega jezika kot uradnega in enakopravnega jezika na narodnostno mešanem območju je vezana na teritorij, na narodnostno mešano območje.

Zato se vsi, ki so vpisani v vrtce ter osnovne in srednje šole s slovenskim učnim jezikom, s sedežem na narodnostno mešanem območju, učijo italijanski jezik kot jezik okolja. Enako velja tudi za vse, ki so vpisani v vzgojno-izobraževalne zavode z italijanskim učnim jezikom, s sedežem na tem območju, da se učijo slovenski jezik kot jezik okolja.

Vsi s stalnim bivališčem na narodnostno mešanem območju uporabljajo vidno dvojezičnost, dvojezične obrazce, prejemajo odločbe in druge dokumente v italijanskem jeziku.

Skladno s sodbo Sodišča EU v zadevi C-322/13, 27. 3. 2014 imajo vsi ostali državljani EU na tem območju pravico do javne rabe italijanskega jezika.

Zakonski akti in praksa omogočajo javno rabo italijanskega jezika tudi zunaj narodnostno mešanega območja.

Uporaba spletnih strani in mobilnih aplikacij, ki ponujajo obrazce, ki so vstopna točka za začetek postopka tudi v italijanskem jeziku, mora biti zagotovljena v italijanskem jeziku, četudi niso neposredno vezani na teritorij.

Na državni in lokalni ravni ni posebnega zakona, ki bi systemsko urejal tudi uradno in enakopravno rabo italijanskega jezika na narodnostno mešanem območju. Celoviteje to urejata Zakon o ratifikaciji Evropske listine o regionalnih ali manjšinskih jezikih in Zakon o javni rabi slovenščine.

Republika Slovenija je v procesu ratifikacije omenjene listine določila, da sta na njenem ozemlju italijanski in madžarski jezik manjšinska jezika. Listina v III. delu določa tudi ukrepe za pospeševanje rabe italijanskega jezika skladno z obveznostmi, prevzetimi v drugem odstavku njenega 2. člena tudi na področju izobraževanja, pravosodja, javne uprave, medijev, kulturnih dejavnosti in ustanov, gospodarskega in družbenega življenja ter čezmejnega sodelovanja.

V primeru Zakona o javni rabi slovenščine je določba 3. člena jasna (Ur. l. RS, št. 86/04, 8/10 in 32/24):

»Na območjih občin, v katerih živita italijanska ali madžarska narodna skupnost, se javna raba

italijanščine ali madžarščine kot uradnih jezikov zagotavlja na način, kot ta zakon ureja javno rabo slovenščine in v skladu z določbami posameznih področnih zakonov.«

Slednje pomeni, da je javna raba italijanskega jezika na narodnostno mešanem območju določena tudi na področju vzgoje in izobraževanja, promocije učenja jezika, varstva potrošnikov, oglaševanja, medijskih dejavnosti, vidne dvojezičnosti, poimenovanja pravnih oseb javnega prava, poimenovanja lokalov, poslovnih prostorov ter obratov, objave javnih obvestil in navodil, javnih prireditev in jezikovnega znanja.

Tretji odstavek 2. člena omenjenega zakona določa, da ta ni t. i. *lex specialis*. To pomeni, da je v primeru, ko področni zakon ureja tudi rabo italijanskega jezika, ta določena z zakonskim aktom s tega področja.

Na ravni Mestne občine Koper ter Občine Ankaran, Občine Izola in Občine Piran je varstvo avtohtone italijanske narodne skupnosti in njenih pripadnikov vključeno v statut posamezne občine.

Mestna občina Koper in Občina Izola celoviteje urejata javno rabo italijanskega jezika na narodnostno mešanem območju v Odloku o javnem izvajanju dvojezičnosti v Mestni občini Koper in Odloku o izvajanju dvojezičnosti v Občini Izola. V piranski občini se to deloma ureja v Odloku o izobešanju zastav, dvojezičnih napisih in zunanjem videzu naselij v Občini Piran.

1.1 CILJ

Obalna samoupravna skupnost italijanske narodnosti – Comunità Autogestita Costiera della Nazionalità Italiana je zato pripravila predlog odloka, ki bo celovito in enotno, v vseh občinah, v katerih živi avtohtona italijanska narodna skupnost, uredil javno rabo italijanskega jezika kot uradnega jezika.

2. BESEDILO PREDLOGA ODLOKA

Na podlagi 5., 11. in 64. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121, 140, 143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90, 97, 99, 75/16 – UZ70a in 92/21 – UZ62a), 4. člena Zakona o Državni upravi (Uradni list RS, št. 113/05 – uradno prečiščeno besedilo, 89/07 – odl. US, 126/07 – ZUP-E, 48/09, 8/10 – ZUP-G, 8/12 – ZVRS-F, 21/12, 47/13, 12/14, 90/14, 51/16, 36/21, 82/21, 189/21, 153/22 in 18/23), 1. in 3. člena Zakona o javni rabi slovenščine (Uradni list RS, št. 86/04, 8/10 in 32/24) ter 29. in 39. člena Zakona o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 76/08, 79/09, 51/10, 40/12 – ZUJF, 11/14 – popr., 14/15 – ZUUJFO, 11/18 – ZSPDLS-1, 30/18, 61/20 – ZIUZEOP-A, 80/20 – ZIUOOPE, 62/24 – odl. US in 102/24 – ZLV-K) so

Občinski svet Mestne občine Koper na podlagi 27. člena Statuta Mestne občine Koper (Uradne objave, št. 40/00, 30/01, 29/03 ter Uradni list RS, št. 90/05, 67/06, 39/08, 33/18 in 59/25) na svoji _ seji dne _____,

Občinski svet Občine Izola na podlagi 24. člena Statuta Občine Izola (Uradne objave Občine Izola, št. 18/25 – uradno prečiščeno besedilo) na svoji _ seji dne _____,

Občinski svet Občine Piran na podlagi 17. člena Statuta Občine Piran (Uradni list RS, št. 5/14 – uradno prečiščeno besedilo, 35/17, 43/18, 86/23, 4/24 in 42/25) na svoji _ seji dne _____ in

Občinski svet Občine Ankaran na podlagi 17. člena Statuta Občine Ankaran (Uradni list RS, št. 17/15 in 10/22) na svoji _ seji dne _____

sprejeli

O D L O K

O IZVAJANJU DVOJEZIČNOSTI NA NARODNOSTNO MEŠANEM OBMOČJU V OBČINAH PIRAN, IZOLA, KOPER IN ANKARAN

Preambula

Izhajajoč iz ustavnih pravic pripadnikov italijanske narodne skupnosti v Sloveniji in ustavnih pravic občin Piran, Izola, Koper in Ankaran do urejanja lokalnih zadev ter uresničevanja skupnih potreb navedene občine ob upoštevanju evropskega pravnega reda in področne pozitivne zakonodaje Republike Slovenije (Zakon o javni rabi slovenščine in preostali zakoni, v katerih je urejeno izvajanje dvojezičnosti v RS) izkazujejo potrebo po skupni ureditvi navedenega področja in s tem odlokom udeležujejo obravnavo, urejanje in nadzor izvajanja dvojezičnosti na območju slovenske Istre.

Uvodne določbe

1. člen

(uvodne določbe)

Ta odlok ureja izvajanje dvojezičnosti ter javno rabo italijanskega jezika kot uradnega in enakopravnega jezika na narodnostno mešanem območju Mestne občine Koper, Občine Izola, Občine Piran in Občine Ankaran, kjer živi avtohtona italijanska narodna skupnost (v nadaljevanju: narodnostno mešano območje).

Narodnostno mešana območja so opredeljena v statutu posamezne samoupravne lokalne skupnosti.

Opredelevanje izrazov

2. člen

(pomen izrazov)

Izrazi, uporabljeni v tem odloku, pomenijo:

- »dvojezični napis« je napis v slovenskem in italijanskem jeziku, praviloma izpisan z enako oblikovanimi črkami iste velikosti, lahko pa je likovno oblikovan tudi drugače, če v obeh jezikih uporablja enako velik prostor ali tako, da ne postavlja besedila v enem od obeh jezikov v podrejeni položaj;
- »pravne osebe javnega prava« za namene tega odloka so samoupravne lokalne skupnosti, javni zavodi, katerih ustanovitelj oz. soustanovitelj je samoupravna lokalna skupnost, gospodarska javna podjetja, katerih ustanovitelj oziroma soustanovitelj je samoupravna lokalna skupnost, ter druge osebe javnega prava, ki izvajajo pooblastila samoupravne lokalne skupnosti in ki uresničujejo pravice, obveznosti ali pravne koristi avtohtone italijanske narodne skupnosti na narodnostno mešanem območju;
- »javni napisi« so začasni ali trajni napisi, ki jih glede na vsebino, subjekte, ki jih objavljajo, in glede na druge sestavine kot javne napise opredeljuje ta odlok;
- »javno oglaševanje« pomeni pisno oglaševanje na panojih in v oglasih, ki je vidno na javnih mestih ali na sredstvih javnega prevoza, ki jih zagotavlja samoupravna lokalna skupnost;
- »uradna digitalna orodja« so spletne strani, profili na družbenih omrežjih, namenske aplikacije in spletni portali, ki jih pravne osebe javnega prava uporabljajo v zvezi z izvajanjem svoje dejavnosti in komunikacijo z javnostjo.

Splošne določbe

3. člen

(poimenovanje pravnih oseb javnega prava)

Pravne osebe javnega prava s sedežem ali izpostavo na narodnostno mešanem območju imajo na narodnostno mešanem območju dvojezično ime.

4. člen

(poimenovanje funkcij, poklicev)

Poimenovanja političnih funkcij in poklicev so na narodnostno mešanem območju dvojezična.

Pri poimenovanju iz prejšnjega odstavka nobena jezikovna različica ne sme biti grafično bolj poudarjena.

Uradno poslovanje in postopki

5. člen

(poslovanje pravnih oseb javnega prava)

Pravne osebe javnega prava na narodnostno mešanem območju zagotavljajo dostop do svojih storitev v slovenskem in italijanskem jeziku.

6. člen
(postopek pri pravnih osebah javnega prava)

Pravne osebe javnega prava, ki odločajo o pravicah ali o obveznostih in pravnih koristih posameznikov in organizacij na narodnostno mešanem območju, in drugi, ki o tem odločajo na podlagi pooblastila pravnih oseb javnega prava, uporabljajo italijanski jezik skladno s predpisi, ki urejajo njihove naloge in pooblastila.

7. člen
(pravica pripadnikov avtohtone italijanske narodne skupnosti, ki živijo izven narodnostno mešanega območja)

Pripadniki avtohtone italijanske narodne skupnosti, ki živijo izven narodnostno mešanega območja, imajo v razmerjih s pravno osebo javnega prava na narodnostno mešanem območju iste pravice kot pripadniki avtohtone italijanske narodne skupnosti, ki živijo na narodnostno mešanem območju samoupravne lokalne skupnosti.

Obrazci, pečati in javni napisi

8. člen
(dvojezični obrazec)

Dvojezični obrazec je vnaprej pripravljeno besedilo vloge, zahtevka, sporočila ali kakršnega koli drugega dokumenta v slovenskem in italijanskem jeziku, ki ga posamezniki in organizacije uporabljajo v stikih s pravnimi osebami javnega prava na narodnostno mešanem območju tako, da vanj vpišejo svoje podatke in vsebino svoje zahteve.

Besedilo obrazca je praviloma izpisano v obeh jezikih z enako oblikovanimi črkami iste velikosti.

Pravne osebe javnega prava na narodnostno mešanem območju zagotovijo dvojezične obrazce v svojih poslovnih prostorih in na svoji uradni spletni strani ter drugih uradnih digitalnih orodjih.

9. člen
(dvojezični pečat)

Dvojezični pečat, ki ga uporablja pravna oseba javnega prava, vsebuje besedilo v slovenskem in italijanskem jeziku, ki je izpisano z enako oblikovanimi črkami iste velikosti.

10. člen
(javni napisi)

Javni napisi na narodnostno mešanem območju so dvojezični.

Besedili dvojezičnega javnega napisa morata biti v obeh jezikih vsebinsko enaki in jezikovno pravilni.

11. člen

(trajni javni napisi)

Kot trajni javni napisi se ne glede na tehniko in trajnost objave štejejo:

- oznaka predmeta poslovanja in statusne oblike v firmi podjetja, ki jo pravna ali fizična oseba, registrirana za opravljanje dejavnosti, objavi ob vstopu v svoje poslovne prostore;
- objave urnikov oziroma uradnih ur v trgovskih, gostinskih, storitvenih in podobnih obratih, v bankah, zavarovalnicah in drugih finančnih institucijah, v poslovnih prostorih pravnih oseb javnega prava ter pri izvajalcih javnih služb lokalnega pomena;
- objave cenikov v bankah, zavarovalnicah in drugih finančnih institucijah, v poslovnih prostorih pravnih oseb javnega prava ter pri izvajalcih javnih služb lokalnega pomena;
- vsi napisi na kažipotih in usmerjevalnih tablah, na dopolnilnih tablah prometnih znakov, na usmerjevalnih napisih, na uradnih oznakah ulic, na narodnostno mešanem območju in katerih postavitev je v pristojnosti samoupravne lokalne skupnosti;
- vsi napisi na postajah in postajališčih javnega potniškega prometa (avtobusnega, taksi, železniškega, pomorskega in drugo) ter v prevoznih sredstvih javnega mestnega potniškega prometa, razen imen naselij in drugih geografskih pojmov, ki niso na narodnostno mešanem območju;
- drugi trajni napisi v oziroma na prostorih, ki so namenjeni poslovanju z občani, ki jih uporabljajo pravne osebe javnega prava ter izvajalci gospodarskih javnih služb lokalnega pomena, v prostorih javnega in zasebnega zdravstva, v javnih socialnih, javnih kulturnih in javnih športnih objektih ter v bankah in zavarovalnicah.

12. člen

(začasni javni napisi)

Začasni javni napisi so:

- objave in razglasi, ki jih na oglasnih deskah in drugje na javnih krajih objavljajo pravne osebe javnega prava, izvajalci javnih služb lokalnega pomena in društva s sedežem na narodnostno mešanem območju;
- objave na javnih krajih, ki obveščajo o dogodkih na narodnostno mešanem območju, ne glede na to, kje ima sedež oziroma prebivališče oseba, ki je objavo takega napisa naročila;
- objave v izložbenih oknih storitvenih, gostinskih in trgovskih obratov ter bank, zavarovalnic in drugih finančnih institucij;
- drugi začasni napisi v oziroma na prostorih, ki so namenjeni poslovanju z občani in ki jih uporabljajo pravne osebe javnega prava ter izvajalci gospodarskih javnih služb lokalnega pomena, v prostorih javnega in zasebnega zdravstva, v javnih socialnih, javnih kulturnih in javnih športnih objektih ter v bankah in zavarovalnicah.

13. člen

(javno oglaševanje)

Vsi napisi na oglasnih objektih in drugo javno oglaševanje morajo biti na narodnostno mešanem območju dvojezični.

Obveščanje in javne prireditve

14. člen (obveščanje)

Pravne osebe javnega prava morajo na narodnostno mešanem območju zagotavljati dvojezične objave stalnih vsebin na svojih uradnih spletnih straneh, družbenih omrežjih, digitalnih aplikacijah in drugih uradnih oblikah obveščanja.

15. člen (dvojezičnost na javnih prireditvah)

Slovenski in italijanski jezik se morata na narodnostno mešanem območju uporabljati:

- na proslavi, ki je slavnostna prireditev v čast praznika ali obletnice pomembnega dogodka,
- na javnem shodu, ki je organizirano zbiranje oseb zaradi izražanja mnenj in stališč o vprašanjih javnega ali skupnega pomena,
- na javni manifestaciji, ki je organizirano množično in slovesno izražanje razpoloženja v znak podpore določenemu javno izraženemu interesu,
- če je organizator ali soorganizator take prireditve pravna oseba javnega prava in je k udeležbi na taki prireditvi javno vabljen neomejen in neopredeljen širši krog ljudi.

Uporaba obeh jezikov pomeni obvezno uporabo obeh jezikov v uvodnem pozdravu oziroma pozdravnem nagovoru, vsebinsko enakovredno vzporedno uporabo obeh jezikov pri napovedovanjih posameznih sestavin javne prireditve, poleg tega pa mora biti v primeru več vsebinskih nagovorov vsaj en v jeziku, ki ni večinsko uporabljen, oziroma v primeru, da je vsebinski nagovor en sam, mora biti vsaj del tega preveden v jezik ali neposredno podan v jeziku, ki v tem nagovoru ni večinsko uporabljen.

Na javnih prireditvah, ki ne izpolnjujejo vseh pogojev iz prvega odstavka tega člena ter na ostalih, na primer kulturnih, zabavnih, športnih in drugih javnih prireditvah, na katere je k udeležbi javno vabljen vnaprej neopredeljen krog ljudi oziroma so sofinancirane s strani samoupravne lokalne skupnosti ali oseb javnega prava, ustanovljenih s strani samoupravne lokalne skupnosti, mora biti zagotovljen del uvodnega nagovora oziroma pozdrava udeležencem ali vsaj del napovedovanja v obeh jezikih.

Nadzor nad izvajanjem, poročanje in določbe o sankcijah

16. člen (nadzor)

Nadzor nad izvajanjem določb tega odloka izvaja pristojni občinski organ za inšpekcijski nadzor.

17. člen (redno letno poročilo)

Pristojni občinski organ za inšpekcijski nadzor enkrat letno pripravi letno poročilo o uresničevanju obveznosti iz tega odloka. Poročilo se v seznanitev in odziv posreduje delovnemu telesu občinskega sveta posamezne občine, ki se ukvarja z vprašanji italijanske narodnostne skupnosti, ter občinskim

samoupravnim skupnostnim italijanske narodnosti.

Enkrat letno se predmetno poročilo in odziv delovnega telesa občinskega sveta posamezne občine, ki se ukvarja z vprašanji italijanske narodnostne skupnosti, ter odziv občinske samoupravne skupnosti italijanske narodnosti obravnavajo pred občinskim svetom kot samostojna točka dnevnega reda.

18. člen (globe)

Pravna oseba javnega prava, pravna oseba zasebnega prava, samostojni podjetnik posameznika ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, se za prekršek kaznuje z globo 500,00 EUR:

- če stori prekršek tako, da ravna v nasprotju s 3. členom tega odloka,
- če stori prekršek tako, da ravna v nasprotju s 4. členom tega odloka,
- če stori prekršek tako, da ravna v nasprotju s 5. členom tega odloka,
- če stori prekršek tako, da ravna v nasprotju s 6. členom tega odloka,
- če stori prekršek tako, da ravna v nasprotju s 7. členom tega odloka,
- če stori prekršek tako, da ravna v nasprotju s 8. členom tega odloka,
- če stori prekršek tako, da ravna v nasprotju s 9. členom tega odloka,
- če stori prekršek tako, da ravna v nasprotju s 10. členom tega odloka,
- če stori prekršek tako, da ravna v nasprotju s 13. členom tega odloka,
- če stori prekršek tako, da ravna v nasprotju s 14. členom tega odloka,
- če stori prekršek tako, da ravna v nasprotju s 15. členom tega odloka.

Za prekršek iz prejšnjega odstavka se kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe z globo 100,00 EUR.

19. člen (posebni inšpekcijski ukrep)

V primeru ugotovljene kršitve tega odloka lahko pristojni organ za inšpekcijski nadzor izreče ukrep odstranitve javnega napisa, ki ne ustreza pogojem iz tega odloka na stroške kršitelja in mu za odstranitev določi primeren rok.

Če kršitelj, ki mu je bil izrečen ukrep iz prejšnjega odstavka, tega ne izvrši v roku, ki mu ga je določil pristojni organ za inšpekcijski nadzor, lahko slednji izvede odstranitev napisa po usposobljeni tretji osebi ali s prisilitvijo. Stroški, ki so nastali z odstranitvijo, bremenijo kršitelja.

Prehodne in končne določbe

20. člen (uskladitev)

Javni napisi na narodnostno mešanem območju samoupravne lokalne skupnosti se morajo uskladiti z določili tega odloka ob prvi zamenjavi napisa oziroma najkasneje v enem letu po uveljavitvi tega odloka.

21. člen
(prenehanje veljavnosti predpisov)

Z uveljavitvijo tega odloka prenehajo veljati:

- Odlok o izobešanju zastav, dvojezičnih napisih in zunanjem videzu naselij v Občini Piran (Uradne objave, št. 13/86, 23/88, 13/90, 24/92 in 18/99);
- Odlok o izvajanju dvojezičnosti na narodnostno mešanem območju v Občini Izola (Uradne objave Občine Izola, št. 3/2001);
- Odlok (Mestne občine Koper, ki se uporablja tudi v Občini Ankaran) o javnem izvajanju dvojezičnosti na narodnostno mešanem območju (Uradne objave, št. 22/98).

22. člen
(začetek veljavnosti)

Ta odlok začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije in Uradnih objavah Občine Izola.

Številka:
Piran, dne

Občina Piran
Župan
Andrej Korenika

Številka:
Izola, dne:

Občina Izola
Župan
Milan Bogatič

Številka:
Koper, dne:

Mestna občina Koper
Župan
Aleš Bržan

Številka:
Ankaran, dne:

Občina Ankaran
Župan
Gregor Strmčnik

3. OBRAZLOŽITEV ČLENOV PREDLOGA ODLOKA O IZVAJANJU DVOJEZIČNOSTI NA NARODNOSTNO MEŠANEM OBMOČJU

Uvodne določbe

K 1. členu (uvod)

Ta člen določa vsebino in namen odloka ter opredeljuje izvajanje dvojezičnosti na narodnostno mešanem območju Mestne občine Koper, Občine Izola, Občine Piran in Občine Ankaran. Obseg dvojezičnega območja je določen v statutih posameznih občin.

Predlog odloka povzema ustavno in zakonsko podlago za varstvo avtohtone italijanske narodne skupnosti ter njene pravice do javne in uradne rabe italijanskega jezika. Pri tem upošteva ustavne določbe (5., 11. in 64. člen Ustave RS), ratificirane mednarodne pogodbe, kot sta Evropska listina o regionalnih ali manjšinskih jezikih ter Okvirna konvencija o varstvu narodnih manjšin, ter odločbe Ustavnega sodišča Republike Slovenije, ki določajo neposredno uporabo italijanskega jezika kot enakovrednega uradnega jezika.

Na občinski ravni so omenjene določbe določene v statutu posamezne občine, posamezne pravice pa celovito ali deloma urejene v posameznih občinskih aktih.

Opredelitev izrazov

K 2. členu (pomen izrazov)

Ta člen jasno opredeljuje ključne izraze, uporabljene v odloku, kot so »dvojezični napis«, »pravne osebe javnega prava« in »javni napisi«. Definicije določajo, da morajo biti napisi v obeh jezikih enakovredno oblikovani in postavljeni.

Splošne določbe

K 3. členu (poimenovanje pravnih oseb javnega prava)

V skladu s tem členom morajo pravne osebe javnega prava, ki imajo sedež ali izpostavo na narodnostno mešanem območju, imeti dvojezično ime. Obveznost dvojezičnega poimenovanja vključuje uporabo tako v pisnih kot tudi v digitalnih in vizualnih predstavitvah, pri čemer mora biti zagotovljena enakovrednost obeh jezikov v vseh uradnih dokumentih, objavah in oznakah.

K 4. členu (poimenovanje funkcij, poklicev)

Določa, da so funkcije in poklici na narodnostno mešanem območju dvojezični in da nobena jezikovna različica ne sme biti grafično bolj poudarjena.

Uradno poslovanje in postopki

K 5. členu (poslovanje pravnih oseb javnega prava)

Pravne osebe javnega prava so dolžne zagotavljati dostop do svojih storitev v obeh jezikih. To vključuje zagotavljanje dvojezičnih obrazcev, komunikacije in izdajo odločb v slovenskem in italijanskem jeziku.

K 6. členu (postopki pri pravnih osebah javnega prava)

Pravne osebe javnega prava, ki odločajo o pravicah ali obveznostih posameznikov na narodnostno mešanem območju, morajo uporabljati italijanski jezik v skladu s področno zakonodajo. To velja tudi za pravne osebe, ki to počno na podlagi pooblastila. Ta določba zagotavlja, da posamezniki lahko uporabljajo italijanski jezik pri uresničevanju svojih pravic.

K 7. členu (pravica pripadnikov italijanske narodne skupnosti zunaj območja)

Pripadniki italijanske narodne skupnosti, ki ne prebivajo na narodnostno mešanem območju, imajo v razmerju do organov na tem območju enake pravice kot tisti, ki tam prebivajo.

Obrazci, pečati in javni napisi**K 8. členu (dvojezični obrazci)**

Obrazci, ki jih uporabljajo pravne osebe javnega prava, morajo biti dvojezični in enakovredno oblikovani. Pravne osebe morajo zagotavljati dostop do teh obrazcev tudi prek digitalnih platform. Pravna oseba javnega prava se lahko določi, ali bo dvojezičnost zagotovljena na enem obrazcu ali na dveh ločenih obrazcih.

K 9. členu (dvojezični pečati)

Pravne osebe javnega prava morajo uporabljati dvojezične pečate, pri čemer morata biti slovenski in italijanski jezik enakovredna.

K 10. členu (javni napisi)

Določba tega člena opredeljuje obveznost zagotavljanja dvojezičnosti vseh javnih napisov na narodnostno mešanem območju, kar pomeni, da morajo biti vsi uradni, informativni in označevalni napisi prikazani tako v slovenskem kot italijanskem jeziku.

Javni napisi morajo biti oblikovani na način, ki zagotavlja enakopravno obravnavo obeh jezikov, pri čemer morata biti slovensko in italijansko besedilo izpisani z enako oblikovanimi črkami in v enaki velikosti. Prav tako je dovoljeno prilagojeno likovno oblikovanje napisa, če je zagotovljeno, da oba jezika uporabljata enakovreden prostor in da nobena jezikovna različica ni postavljena v podrejeni položaj.

Posebno odgovornost nosijo naročniki postavitve javnih napisov, saj so dolžni zagotoviti, da sta besedili v obeh jezikih vsebinsko enaki ter slovnično in jezikovno ustrezni. Namen tega določila je preprečiti neustreznost oz. neskladja v prevodih ter zagotoviti enotno in pravilno rabo jezika v javnem prostoru.

K 11. členu (trajni javni napisi)

Ta člen določa obveznost zagotavljanja dvojezičnih trajnih javnih napisov na narodnostno mešanem območju, kar vključuje oznake poslovnih prostorov, urnike poslovanja, kažipote in napise na postajah in postajališčih javnega prometa.

Dvojezični trajni napisi morajo biti oblikovani na način, ki zagotavlja popolno enakopravnost obeh jezikov. Postavitev besedila ne sme vizualno ali grafično favorizirati enega jezika na račun drugega, saj mora biti dvojezičnost izražena na način, ki zagotavlja jezikovno enakopravnost.

K 12. členu (začasni javni napisi)

Začasni javni napisi, kot so razglasi in obvestila o dogodkih, promocijske in informativne vsebine, morajo biti dvojezični, kadar so namenjeni širši javnosti na narodnostno mešanem območju. Takšni napisi imajo običajno krajšo časovno veljavnost, vendar morajo kljub temu dosledno upoštevati načelo enakopravne uporabe slovenskega in italijanskega jezika.

Namen tega določila je zagotoviti, da tudi kratkotrajne informacije, ki so pomembne za javnost, spoštujejo načela dvojezičnosti in zagotavljajo enakovredno informiranost pripadnikov obeh jezikovnih skupnosti.

K 13. členu (javno oglaševanje)

Določa obveznost, da je javno oglaševanje na narodnostno mešanem območju dvojezično. Pojem javno oglaševanje zajema pisno oglaševanje na panojih in oglasih, ki so vidni na javnih mestih ali na sredstvih javnega prevoza, ki jih zagotavlja samoupravna lokalna skupnost.

Javne prireditve in obveščanje

K 14. členu (obveščanje)

Pravne osebe javnega prava morajo zagotavljati dvojezične objave na spletnih straneh, digitalnih aplikacijah in v drugih oblikah uradnega obveščanja. Stalne vsebine tako zajemajo vse uradne in trajno dostopne informacije, ki jih pravne osebe javnega prava objavljajo na svojih uradnih komunikacijskih kanalih, kot denimo: osnovne informacije o instituciji, odloki, pravilniki, odločbe in drugi akti, obrazci in postopkovna navodila, objave javnih razpisov, natečajev in pozivov, novice, obvestila in pomembne informacije za prebivalce, podatki o javnih dogodkih, prireditvah in obeležjih.

K 15. členu (dvojezičnost na javnih prireditvah)

Določba ureja obveznost zagotavljanja dvojezičnosti na vseh javnih prireditvah, ki jih organizirajo ali sofinancirajo pravne osebe javnega prava na narodnostno mešanem območju. To vključuje proslave, javne shode, prireditve in druge uradne dogodke, namenjene širši javnosti.

Obveznost dvojezičnosti pomeni, da mora biti v primeru več vsebinskih nagovorov na javni prireditvi vsaj en v jeziku, ki v nagovoru ni večinsko uporabljen, oziroma v primeru, da je vsebinski nagovor en sam, mora biti vsaj del tega preveden v jezik ali neposredno podan v jeziku, ki v tem nagovoru ni večinsko uporabljen. Napovedi, pozdravi ter ključne informacije morajo biti podani v slovenskem in italijanskem jeziku. Enako velja za pisne materiale, kot so vabila, programi dogodkov in informativni plakati. Pri tem mora biti zagotovljena enakopravna predstavitev obeh jezikov, kar pomeni, da noben jezik ne sme biti postavljen v podrejeni položaj, predvsem z namenom enakovredne vključitve italijanske narodne skupnosti v javno življenje.

Nadzor, globe in sankcije

K 16. členu (nadzor)

Nadzor nad izvajanjem odloka izvaja pristojni občinski organ za inšpekcijski nadzor, ki zagotavlja spoštovanje določb odloka.

K 17. členu (letno poročilo)

Določba tega člena ureja obveznost pristojnega občinskega organa za inšpekcijski nadzor, da enkrat letno pripravi celovito poročilo o izvajanju obveznosti iz tega odloka. Letno poročilo predstavlja ključno orodje za spremljanje skladnosti s predpisi in zagotavljanje učinkovitega izvajanja določb odloka v praksi.

Vsebina poročila mora vključevati pregled izvajanja dvojezičnosti, ugotovitve inšpekcijskega nadzora, evidentirane kršitve ter sprejete ukrepe za odpravo neskladij. Namen tega poročila je omogočiti občinskim svetom in italijanskim samoupravnim skupnostim vpogled v dejansko stanje izvajanja odloka ter omogočiti sprejem ustreznih ukrepov za izboljšanje njegove implementacije.

Poročilo se posreduje v seznanitev in obravnavo delovnemu telesu občinskega sveta posamezne občine, pristojnemu za vprašanja italijanske narodnostne skupnosti, ter občinskim samoupravnim skupnostim italijanske narodnosti. Njihove morebitne pripombe in predlogi se nato vključijo v razpravo na občinskem svetu, kjer se letno poročilo obravnava kot samostojna točka dnevnega reda. To zagotavlja transparentnost in vključevanje vseh relevantnih deležnikov v proces spremljanja in izboljšanja izvajanja dvojezičnosti na narodnostno mešanem območju.

K 18. členu (globe)

Opredeljuje globe za kršitve odloka, pri čemer se pravne osebe, samostojne podjetnike posameznike ali posameznike, ki samostojno opravljajo dejavnost, kaznuje z globo 500,00 EUR, odgovorne osebe pravnih oseb pa z globo 100,00 EUR, če kršijo določila tega odloka.

K 19. členu (posebni inšpekcijski ukrep)

Določa možnost odstranitve javnega napisa, ki ne ustreza pogojem iz tega odloka na stroške kršitelja ter sankcije za neupoštevanje odločb nadzornih organov.

Prehodne in končne določbe

K 20. členu (uskladitev)

Obstoječi javni napisi na narodnostno mešanem območju samoupravne lokalne skupnosti morajo biti usklajeni z določbami odloka najkasneje v enem letu po njegovi uveljavitvi.

K 21. členu (prenehanje veljavnosti prejšnjih predpisov)

Določa prenehanje veljavnosti prejšnjih občinskih odlokov, ki urejajo dvojezičnost, da se zagotovi enotna pravna ureditev na celotnem narodnostno mešanem območju slovenske Istre.

K 22. členu (začetek veljavnosti)

Odlok začne veljati petnajsti dan po objavi v uradnih glasilih občin, tj. Uradni list Republike Slovenije in Uradne objave Občine Izola.